

Goli otok

Goli otok je mali otočić u sjevernom dijelu Velebitskog kanala površine 4,54 km². U davnini se koristio za ispašu ovaca. Otok izdaleka izgleda kao površina bez ikakvih građevina no približavanjem se uvidi da tomu nije tako. Na njega se danas dolazi uglavnom turistički. Na malom pristaništu danas su aktivni restoran i suvenirnica. Ostale građevine pričaju o mračnoj povijesti otoka, a u tu povijest se ulazi prolaskom kroz mali tunel iz pristaništa prema unutrašnjosti otoka, u ruševni i devastirani kompleks. Ondje se nalazi ulica duga oko 300 m s pogonima u kojima su radili negdašnji zatvorenici. Prozori su razbijeni, a fasade išarane natpisima koji veličaju jugoslavenskog vođu Josipa Broza Tita, kao i oni koji se obračunavaju s njime i koji su nastali u novije vrijeme.

Goli otok postao je stratište nakon 2. svjetskog rata, točnije 1949. godine. Osmislili su ga bolesni umovi Komunističke partije Jugoslavije koji su na njega slali svoje neistomišljenike, tj. političke zatvorenike. Čitavi taj kameni gradić na Golom otoku sagrađen je u znoju političkih zatvorenika. Ideja o osnivanju takvog mjesta rodila se nakon što je jugoslavenski vođa Tito zahladio odnose sa sovjetskim vođom Staljinom. Staljin je smatrao da Tito njeguje imperijalističke (zapadne) ideje. Tito se uvrijedio i distancirao od Staljina, a posebno nakon rezolucije Informbiroa donesene na sjednici u Bukureštu u Rumunjskoj 1948. godine. Informbiro je bilo savjetodavno i koordinacijsko tijelo devet komunističkih i radničkih partija (SSSR-a, Poljske, Čehoslovačke, Mađarske, Rumunjske, Bugarske, Jugoslavije, Italije i Francuske), osnovano 1947. g. u Varšavi. Svi oni koji su bili odani Informbirom i Staljinu postali su Titovi neprijatelji koje je trebalo uništiti. Zvali su ih „informbiroovci“. Oni su bili prvi stanovnici Golog otoka. Pridružili su im se i mnogi bivši Titovi suborci iz 2. svjetskog rata, generali, akademici i svi oni za koje je Tito mislio da bi mogli ugroziti njegovu vlast. Prvih 1200 logoraša na Otok je stiglo 09. 07. 1949. godine. Najveći teror nad zatvorenicima dogodio se tijekom prvih 12 godina. Tada je izgrađen najveći dio infrastrukture i zgrada na Otoku. Prema podacima UDBE (**Uprave državne bezbednosti**, tj. tajne policije koja je uhodila i pritvarala „neprijatelje režima“) iz Hrvatskog državnog arhiva, kroz Goli otok je prošlo 16 101 osoba (15 173 muških i 928 ženskih). Među njima je i 28 ubijenih informbiroovaca. Neki podatci govore da je kroz Goli otok prošlo 32 000 ljudi, no službena brojka je 16 000 ljudi. Umrlih ljudi od 1949. godine do zatvaranja Golog otoka bilo je službeno 413, a najviše u prve tri nakon otvaranja, njih čak 362. 1951. godine ondje je život izgubilo 260 osoba. Jedna od najodgovornijih osoba za zla koja su se događala na Golom otoku bio je Titov suborac Jovo Kapičić koji nikada nije priznao da su se pod njegovim vodstvom događala mučenja i ubojstva zatvorenika. Pouzdano se zna da je osmislio sustav u kojemu su sami zatvorenici „cinkali“ jedni druge Udbi kako bi dobili bolji tretman i sačuvali živu glavu. Bilo je to prema svjedočenju bivših zatvorenika sustavno psihičko zlostavljanje gdje čovjek prestaje biti čovjek i gdje se zatvorenici razračunavaju među sobom da bi opstali, a straža je to samo gledala. Npr. ritual „Topli zec“ se sastojao u tomu da bi novu skupinu zatvorenika tukla svime i svačim, psovala i pljuvala grupa starijih zatvorenika dok su između njih ovi novi zatvorenici prolazili. Posebne strahote su se događale u tzv. „Petrovoj rupi“ gdje su neljudski mučeni mnogi malo intelektualniji neprijatelji Titova režima (generali, ministri, sveučilišni profesori...)

Goli otok je mjesto koje treba pokazati svijetu da uvidi prirodu zla i ono što je čovjek čovjeku u stanju učiniti. Ondje ljeti dnevno dolazi i oko 1000 turista i ta istina im se mora pokazati. Ne smijemo o tome šutjeti, jer se iz povijesti uvijek može nešto naučiti.